

SPIS TREŚCI

Wstęp 5

styczeń

1. Europa u progu drugiego tysiąclecia 9
2. Plemiona słowiańskie nad Wisłą i Odrą 10
3. Chrzest Polski 12
4. Państwo Mieszka i Bolesława Chrobrego 13
5. Otto III w Gnieźnie (1000) 14
6. Kryzys w połowie XI wieku 15
7. Sprawa Bolesława Śmiałego 16
8. Bolesław Krzywousty i dzielnicowy podział Polski 17
9. Najstarsi kronikarze polscy 18
10. Krzyżacy w Polsce 19
11. Najazd mongolski i bitwa pod Legnicą 20
12. Lokacja miast polskich na prawie europejskim 21
13. Polska i Europa w XIII i XIV wieku 22
14. Odbudowa Królestwa Polskiego 23
15. Bitwa pod Płowcami (1331) 24
16. Kazimierz Wielki procesuje się z Krzyżakami 25
17. Ostateczna utrata Śląska 26
18. Przyłączenie Rusi Czerwonej 27
19. Budowa potęgi Królestwa Polskiego 28
20. Dziedzictwo Kazimierza Wielkiego 29
21. Król Jadwiga 30
22. Litwa przed unią 32
23. Początki Jagielly w Polsce 34
24. Witold 35
25. Grunwald 37
26. Zmarnowane zwycięstwo (1410–1411) 38
27. Polska na soborze w Konstancji (1414–1418) 39
28. Uniwersytet Krakowski w XV wieku 40
29. Rozwój społeczny Polski w XV wieku 41
30. Ekspansja turecka a Polska 43
31. Odzyskanie Pomorza 45

luty

32. Polityka dynastyczna Jagiellonów 49
33. „Nihil novi” 51

34. Handel gdański w XV i XVI wieku 53
 35. Bitwa pod Orszą (1514) 54
 36. Koniec Zakonu Krzyżackiego i hołd pruski 56
 37. Inkorporacja Mazowsza 58
 38. Budowa parlamentaryzmu Rzeczypospolitej 59
 39. Ostatnia elekcja Jagiellońska 60
 40. Groza ze wschodu 61
 41. Fatum monarchii Jagiellońskiej 63
 42. O stały związek Polski z Litwą 65
 43. Cień z Inflant 67
 44. Unia lubelska (1569) 68
 45. Ostateczne włączenie Prus Królewskich 70
 46. Zgoda sandomierska 71
 47. Koniec Jagiellonów 73
 48. Spór o pierwszą elekcję 75
 49. Artykuły henrykowskie 77
 50. Batory 79
 51. Połock, Wielkie Łuki, Psków 81
 52. Kalendarz gregoriański 83
 53. Unia brzeska (1596) 84
 54. Nalewajko 86
 55. Moskiewskie złudzenia 88
 56. Wojna domowa (1606–1607) 90
 57. Operacja „Moskwa” (1606–1619) 92
 58. Ekspansja turecka 94
 59. Ostatni okres świetności Rzeczypospolitej 96

marzec

60. W poszukiwaniu wielkiej wojny 101
 61. Chmielnicki 103
 62. Żółte Wody, Korsuń, Piławce 105
 63. Beresteczko 107
 64. Perejaśław (1654) 108
 65. Wojna z Moskwą (1654) 110
 66. Atak szwedzki (1655) 111
 67. Jasna Góra — i później 113
 68. Porozumienie w Hadziaczu (1658) 115
 69. Pokój w Oliwie (1660) i rozejm w Andruszowie (1667) 117
 70. O naprawę Rzeczypospolitej 119

SPIS TREŚCI

71. Wojna domowa (1665–1666)	121
72. Elekcja (1669)	122
73. Sobieski	124
74. Stracone szanse odzyskania Prus	126
75. Liga z Austrią	128
76. Wiedeń (1683) — I	130
77. Wiedeń (1683) — II	132
78. „W jarzmie Ligi Świętej”	134
79. Upadek sławy Sobieskiego	135
80. Sobieski: podsumowanie	137
81. Rzeczpospolita po wojnach XVII wieku	139
82. Saskie początki	140
83. Olkieniki (1700)	142
84. Stanisław Leszczyński — po raz pierwszy	144
85. Połtawa i jar nad Prutem	146
86. Sejm niemy (1717)	148
87. Alians (1719)	150
88. Sprawa toruńska (1724)	152
89. Stanisław Leszczyński — po raz drugi	154
90. Rzeczpospolita w stanie bezrządu	156
kwiecień	
91. Sejm (1744) — rzekoma czy prawdziwa szansa?	161
92. Rzeczpospolita a wojna siedmioletnia	162
93. Rzeczpospolita u progu elekcji (1764)	164
94. Ostatnia elekcja Rzeczypospolitej	165
95. Stanisław August — początki	167
96. Król a „Familia” — po elekcji	169
97. Mecenat kulturalny Stanisława Augusta	171
98. Sprawa dysydencka	173
99. Porwanie senatorów (1767)	175
100. Rosyjskie gwarancje (1768–1775)	176
101. Bar i Humań	177
102. Wojna konfederacka (1768–1772)	178
103. Rozbiór	180
104. Wynik rozbioru	182
105. W systemie królewsko-ambadorskim	183
106. Marzenia o absolutyzmie	185
107. „System” Tyzenhauza	186

SPIS TREŚCI

108. Komisja Edukacyjna 188
109. Kaniów (1787) 190
110. Alians „potrójny” 191
111. Sejm Wielki — początek 192
112. Nowa generacja 194
113. Przymierze z Prusami 196
114. Konsul Zabłocki 198
115. Ku nowemu ustrojowi Rzeczypospolitej 199
116. Uchwała o nierozdzielności krajów Rzeczypospolitej 200
117. Wiosenny kryzys międzynarodowy (1791) 201
118. Dzień 3 maja 203
119. Ustawa rządowa 205
120. Spisek targowicki 207
- maj**
121. Wojna 1792 roku 211
122. Rokowania z Petersburgiem 213
123. Stanisław August — targowiczanie 215
124. Drugi rozbiór 217
125. Sejm grodzieński 219
126. Po drugim rozbiorze 221
127. Tadeusz Kościuszko 223
128. Raclawice 225
129. Bój o Warszawę 226
130. Bój o Wilno 228
131. Insurekcyjne wyroki warszawskie 230
132. Maciejowice 232
133. Po Maciejowicach 233
134. Trzeci rozbiór 234
135. Abdykacja Stanisława Augusta 235
136. Stanisław August — podsumowanie 237
137. Traktat styczniowy 1797 roku 239
138. Emigracja poinsurekcyjna 240
139. Legiony 241
140. Kościuszko a Napoleon 243
141. Szansa przed Tylżą 245
142. Księstwo Warszawskie 247
143. Rok 1809 249
144. Rok 1812 250

145. Lipsk (1813) 252
146. Kongres wiedeński (1814–1815) 254
147. Konstytucja Królestwa 256
148. Konstanty 258
149. Łukasiński 259
150. Koniec wolności prasy 261
151. Towarzystwo Patriotyczne a Dekabryści 263
- czerwiec**
152. Sąd sejmowy 267
153. Sprzyśszenie Wysockiego 269
154. Szansa powstania „majowego” 270
155. Rok 1830 271
156. Noc Listopadowa 29–30 listopada 273
157. Chłopi 275
158. Powstanie sprawą narodową 277
159. Detronizacja cara 278
160. Bitwa pod Grochowem 280
161. Skrzynecki 282
162. Ofensywa kwietniowa 284
163. Polska koncepcja wojny (1831) 286
164. Wyprawa na gwardię 288
165. Towarzystwo Patriotyczne (1831) 290
166. Noc z 15 na 16 sierpnia 292
167. Kapitulacja Warszawy 293
168. Po kapitulacji 295
169. Ostatnie chwile powstania listopadowego 297
170. Spojrzenie na powstanie listopadowe 298
171. Wejście w emigrację 300
172. Hotel Lambert 302
173. Statut Organiczny 304
174. Scena z życia Petersburga (1832) 306
175. Szymon Konarski 307
176. Cum primum 309
177. Rok 1846 311
178. Rabacja galicyjska 313
179. Pan Michał Grabowski 315
180. Szansa wojny krymskiej 317
181. Panowie, żadnych marzeń... 319

lipiec

182. Polegli na Krakowskim Przedmieściu 323
183. Wielopolski 325
184. Komitet Centralny 327
185. Noc styczniowa 328
186. Mierosławski 330
187. Niejaki Miniszewski 332
188. Rząd Narodowy 333
189. Traugutt 335
190. Spojrzenie na powstanie styczniowe 337
191. Epoka powstań 339
192. Emigracja postyczniowa 341
193. Galicja autonomiczna 343
194. Rusyfikacja Królestwa 344
195. Rusyfikacja Kresów Wschodnich 346
196. Obrona czynna i Skarb Narodowy 348
197. Liga Polska 350
198. Socjalizm polski 352
199. Socjalizm internacjonalny 354
200. Liga Narodowa 356
201. Ruch ugody 358
202. Od walki z ugodą do programu ugody 360
203. Piłsudski i PPS 362
204. Rok 1905 364
205. Organizacja Bojowa PPS 366
206. Schyłek rewolucji i kwestia polska 368
207. Bezdany 370
208. Związek Walki Czynnej 372
209. Daszyński 374
210. KSSN 376
211. Prognoza Piłsudskiego 378
212. Powstanie „sierpniowe” 380
- sierpień**
213. Legion puławski 385
214. Łowczówek i Rarańcza 387
215. Akt 5 listopada 1916 roku 389

216. Wilson i USA: deklaracja w sprawach Polski 391
217. Kryzys polityczny — sprawa Legionów 393
218. Armie polskie w 1918 roku 395
219. Rewolucja bolszewicka a sprawa polska 397
220. Traktat brzeski 399
221. Koniec okupantów 401
222. Jedenasty listopada 403
223. Lwów (1918) 405
224. Wybory (1919) 407
225. Nacisk ze wschodu 409
226. Wilno (1919) 411
227. Federalizm, aneksjonizm i doktryna narodowa 413
228. Komitet Narodowy Polski 415
229. Zaolzie (1919) 417
230. Traktat wersalski 419
231. Mikaszewicze 421
232. Traktat z Ukrainą 423
233. Losy wojny (1920) 425
234. Osiemnasta decydująca bitwa świata 427
235. Wilno (1920) 429
236. Ryga (1920—1921) 431
237. Kształt odrodzonej Polski 433
238. Konstytucja marcowa 435
239. Przepraszam was, panowie... 437
240. Sojusz z Francją 439
241. Drugie wybory 441
242. Narutowicz 443
243. Granice Rzeczypospolitej 445
- wrzesień**
244. Reforma rolna 449
245. Złoty polski 451
246. Cytadela warszawska 453
247. Kraków (1923) 455
248. Stołpce (1924) 456
249. Zamach majowy 458
250. Wojna domowa w Warszawie 460
251. Majowa deklaracja Piłsudskiego 462

252. Trzeci prezydent 464
253. Konstytucja poprawiona 466
254. Wolność druku 468
255. Walka z Sejmem 470
256. Sejm (1928) 472
257. Oficerskie najście na Sejm 474
258. Brześć 476
259. Wybory (1930) 478
260. Konstytucja kwietniowa 480
261. Śmierć Piłsudskiego 482
262. Między Niemcami a Rosją 484
263. Wybory 1935 i 1938; ostatnie lata sanacji 486
264. Monachium 488
265. Ribbentrop w Warszawie 490
266. Gwarancje i alians brytyjski 492
267. Ribbentrop w Moskwie 494
268. Pierwszy września 496
269. Siedemnasty września 498
270. Ostatnie bitwy września 500
271. Rząd RP na emigracji 502
272. Pod dwiema okupacjami 504
273. Sikorski-Majski 506
- październik**
274. Kozielsk, Starobielsk, Ostaszków... 511
275. Armia polska w Rosji 513
276. Katyń 515
277. Grot-Rowecki i Sikorski 517
278. Teheran (1943) 519
279. Albo-albo 521
280. Granica ryska czy niepodległość? 523
281. Monte Cassino 525
282. Wilno (1944) 527
283. Mikołajczyk w Moskwie 529
284. Wybuch powstania 531
285. Sześćdziesiąt trzy dni 533
286. Zburzenie Warszawy 535
287. Wybory w USA 537
288. Rozkaz Sosnkowskiego i polityka Mikołajczyka 539

289. Jałta 541
290. Szosa pod Świeradowem 543
291. Proces szesnastu 545
292. Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej 547
293. Bilans Rządu RP na emigracji 549
294. Czy „wojna domowa”? 551
295. Referendum (1946) 553
296. Pactum subiectionis 555
297. Głosowanie (1947) 557
298. Okres błędów i wypaczeń 559
299. Samounicestwienie PPS 561
300. „Specjaliści radzieccy” 563
301. Plan sześćoletni 565
302. Zmiana granicy 567
303. Konstytucja PRL 569
304. Odcięci od świata 571
- listopad**
305. Śmierć Stalina 575
306. Pakt warszawski 577
307. Tajny referat Chruszczowa 579
308. Śmierć Bieruta 581
309. Poznań (1956) 583
310. Casus Gomułka 585
311. VIII Plenum 587
312. Kłamstwa Gomułki 589
313. Głosowanie (1957) 591
314. Koniec „Po Prostu” 593
315. Zamrażanie 595
316. Katyń po wojnie 597
317. Polska za granicą 599
318. Zmiana generacji 601
319. Marzec 1968: początek 603
320. Marzec 1968: skutki 605
321. Agresja na Czechosłowację 607
322. Koniec Gomułki 609
323. Krwawy czwartek w Gdyni 611
324. Ofiary „Grudnia” 613
325. Dwa politbiura 615

326. Styczeń w Szczecinie, luty w Łodzi 617
327. System Gierka 619
328. Wielkie ostrzeżenie: 1976 621
329. KOR 623
330. Opozycja pozakorowska 625
331. Papież-Polak 627
332. Kryzys PRL 629
333. Konfederacja Polski Niepodległej 631
334. Ciężar zbrojeń 633
- grudzień**
335. Wejście w konfrontację 637
336. Sierpień w Gdańsku: początek 639
337. Sierpień w Gdańsku: negocjacje 641
338. Umowy sierpniowe 643
339. „Solidarność” ogólnopolska 645
340. Walka o rejestrację 647
341. Instrukcja prokuratora Czubińskiego 649
342. Przerwana interwencja? 651
343. Wolne soboty czy odrodzenie kraju? 653
344. O dostęp do środków informacji 655
345. Największy błąd „Solidarności” 657
346. Prowokacja bydgoska 659
347. Dziewięćdziesiąt spokojnych dni 661
348. „Solidarność Wiejska” 663
349. Zjazd „Solidarności” — I tura 664
350. Posłanie do ludzi pracy Europy Wschodniej 666
351. O prawdę historyczną 668
352. Zjazd „Solidarności” — II tura 670
353. Przewodniczący „Solidarności” 672
354. Ostatnie dwa miesiące 674
355. Ostatnie posiedzenie Komisji Krajowej 676
356. Noc grudniowa 678
357. Pierwszy tydzień wojny rządu z narodem 680
358. Kopalnia „Wujek” 682
359. Internowani 684
360. Pod „stanem wojennym” 686
361. Stracona młodzież 688
362. Rozwiązanie „Solidarności” 690

363. Druga wizyta Jana Pawła II w Polsce 692
 364. Zmiany w konstytucji PRL 694
 365. Nobel dla Wałęsy 696

Sylwester–Nowy Rok

366. Historyczna miara czasu 701

Spis ilustracji 703

Jerzy Łojek jest autorem 33 książek i ponad 350 artykułów. Są wśród nich m.in. następujące prace:

- Rok nadziei i rok klęski 1791–1792* (Czytelnik, Warszawa 1964).
Szansa Powstania Listopadowego (Pax, Warszawa 1966, 1986, 1986).
Włoch marzycza de Sade (Wydawnictwo Lubelskie, Lublin 1972, 1976, 1982, 1987).
Opinia publiczna a genera Powstania Listopadowego (Czytelnik, Warszawa 1981).
Konstytucja 3 Maja – krytyczne wydanie tekstu poprzedzone obszernymi wstępem historycznymi (Wydawnictwo Lubelskie, Lublin 1981, 1984, 1989).
Ku sprawie Rzeczypospolitej. Konstytucja 3 Maja (Interpress, Warszawa 1988).
Wokół sporu i polemik. Szkice historyczne (seria pierwsza, Wydawnictwo Lubelskie, Lublin 1979, seria druga, Lublin 1984, wydanie łączne uzupełnione, Lublin 1991).
Dzień 25 sierpnia. Święty Polski (Wydawnictwo „Śląsk”, Katowice 1988).

Dzień sprawy Katyń (Versus, Białystok 1989, w II obiegu 1980 pod pseudonimem Leopold Jerzewski – Wydawnictwo „Głos”, liczne wydania, I w Nowym Jorku 1983).

Agresja 17 września 1939. Studium aspektów politycznych (Pax, Warszawa 1990, w II obiegu pod ps. Leopold Jerzewski – Wydawnictwo „Głos” – liczne wydania).

Kalendarz historyczny. Polemiczna historia Polski (w II obiegu pod ps. Antoni Jajłowicki, Wydawnictwo „Głos” 1986).